

אבן דרך

פרופ' יזהר הירשפלד, מביכורי הארכיאולוגים בישראל ומסגל המכון לארכיאולוגיה של האוניברסיטה העברית, בירושלים, נפטר ביום ה', 16 בנובמבר, בגיל 57, בעקבות מחלה.

מחפירותיו ומחקריו הרבים ראויים לציון האתרים חמת גדר, עין גדי, עינות צוקים, שבטה, רמת הנדיב וטבריה.

הירשפלד נחשב חוקר עצמאי ומקורי בדעותיו. בוויכוח האקדמי הגדול סביב זהותם של תושבי קומראן טען כי במקום נוהלה אחוזה חקלאית, בניגוד לדעת רוב החוקרים לפיה קומראן היתה מקום מושב האיסיים.

בחפירותיו באתרים של רשות הטבע והגנים ניסה לקדם לצד המחקר המדעי גם את הצד התיירותי. כך בעינות צוקים סייע להכשרת האתר למבקרים והציע כי היתה זו אחוזה מימי החשמונאים שבה ייצרו את שמן האפרסמון.

בחפירות בעין גדי נחשף רובע גדול של היישוב היהודי מימי התלמוד סמוך לבית הכנסת העתיק. הירשפלד צירף לצוות החפירה משקמר שביצע שימור מלווה חפירה שנועד להגן על המבנים העתיקים שנחשפו. בשבטה חקר את מבנה היישוב והגיע למסקנה ברורה שלפיה שבטה היא כפר ולא עיר.

פרופ' יזהר הירשפלד באחת מחפירותיו

המחקר חשף את מבנה היישוב על כל מרכיביו והוא מהווה נדבך חשוב בהבנת יישובי הנגב. בשנים האחרונות התמקד הירשפלד בחשיפת מרכז העיר של טבריה העתיקה, העיר המרכזית היחידה בארץ ישראל מהתקופות הרומית-ביזנטית והמוסלמית הקדומה, שטרם נחשפה. בחפירותיו נתגלה מטמון מטבעות ברונזה מהמאות התשיעית והעשירית הנחשב לגדול מסוגו בעולם ונחשף מבנה ציבור מהתקופה הביזנטית שאותו זיהה הירשפלד כמקום מושב הסנהדרין.

הכרתי את יזהר אישית לפני שנים רבות עת נפגשנו

בחפירות הכנסייה של רחובות שבנגב. כבר אז התעניין בנושא מפעלי מים וכתב עבודה סמינריונית מרשימה על מפעלי המים העתיקים. נושא משותף זה וכמובן גם נושאים ארכיאולוגיים אחרים שימשו רקע לשיחותינו הרבות. לא אשכח איך דרבן אותי לסיים את עבודת הדוקטורט כאשר הציע לי לעזוב הכול ולהתרכז אך ורק בכתיבה ולחתור לסיימה.

שייתוף פעולה מצוין היה בינינו בחקר שבטה כאשר יזהר סייע לי במדידות של בורות המים.

נפגשנו לאחרונה לפני כארבעה חודשים והוא היה אופטימי לחלוטין לגבי

מחלתו. הראיתי לו את הדפדפת החדשה הנכתבת על אודות שבטה וביקשתי את הערותיו. הדפדפת שתראה אור בקרוב היא עבורי הזיכרון האחרון ממנו. הספרים הרבים שכתב הם אבני דרך בחייו של חוקר ומדען והימצאותם בספריות רבות בארץ ובעולם היא תעודה מרשימה למפעל חייו.

יזהר היה אדם חם ולבבי, איש רעים להתרועע, נעים שיחה ואהוב מאוד.

יהי זכרו ברוך.

ד"ר צביקה צוק
ארכיאולוג ראשי ברשות
הטבע והגנים